

בס"ד

ותחיין את הילדים

קריאת שלמה המלך בפתח ספר משלי מהדהדת לדורות. שמע בני מוסר אביך ואל תטש תורת אמוך. אמנם האב בלבד מצוה ללמד את בנו תורה, אך **תורת אמוך** תופסת מקום נעלה, **היחס** שלה לתורה, האם מרגילה לאהבת ה', ממחישה **חביבות** לקיום המצוות, ורגש חמים ושמח לדבר שבקדושה. בסיס **גירסא דינקותא** הוא בחיק האם.

בפרשתנו לומדים על מעמד המיוחד של נשות מצרים, אשר שימרו את הגחלת ישראל שלא תכבה, בחשכת השעבוד והגלות. הנשים הכשרות זכו להיות 'מעמידי העם'. המצריים ניסו לשבור את רוח אבותינו בעבודת פרך, לייאשם מהרצון להמשיך לחיות - ולהחיות, דווקא הנשים הצדקניות פעלו לעודד את רוח בעליהן והשתדלו להמשכיות העם (עי' סוטה יא.). מסירותם המופלאה של המיילדות העבריות אשר המרו את פיו של מלך מצרים, מרים שִׁנְפָּאָה על לידת משה, ושידלה את אביה לשוב ליוכבד אמה. מעריצים את מעשיה של בְּתִיָּה בת פרעה, הראשונה בין 'חסידי אומות העולם', שיצאה מגדרה להציל ולגדל את מושיעם של ישראל, עד שהוא קרוי 'משה' לכבודה.

הג"ר יוסף שלמה כהנמן מפוניבז' היה סימל של 'יגדיל תורה ויאדיר'. הוא הגִבֵּר הקס על, הקים עולה של תורה. לאחר שירה אבן הפינה לשיבתו, בראש הגבעה שבמרכז 'המושבה' בני ברק, זלגו עיניו דמעות על שבר הכלל והפרט, השכול והיתמות. הרב התבטא כי 'אבן הפינה' לשיבה הניחה **אמו מרת איטא לאה** לפני כ-60 שנה. תלמיד תמים שאל "היא היתה כאן, בבני ברק, לפני כל כך הרבה שנים?" סיפר הרב לתלמידיו על תורת אמוך שהציתה את אהבתו המופלגת לתורה. "זכורני כי בילדותי, החל פעם בשעות הערב לרדת שלג כבד בעיירה. ברור כי למחרת בבוקר נתקשה לצאת לחיידר". בביתנו הדל היה רק **מעיל אחד וזוג אחד מגפיים**. אמא הכריזה שלא נצא בלעדיהם! התחלנו להתווכח כי רק 'מי שיזכה' בהם יגיע ללימודים. אחי הבכור הצהיר 'מחר לומדים 'תוספות' חדש, אני חייב להגיע!'. אח נוסף התעקש שעליו לבוא, כי היום הסביר הרבי' את החומר בע"פ, ומחר נלמד את 'הגמרא בפנים!'. אני, השלישי באחים, בגיל שבע, ניסיתי אף אני את מזלי, הסברתי שמחר נלמד משנה נוספת, ואין רצוני להיעדר. פניה של אמי ע"ה אורו מנחת. לאחר הרהור הכריזה "לכו לישון, אבא ואני נערוך **בלילה הגרלה**".

"לפנות בוקר, חישבה וידעה אמי כי השָׁמַשׁ כבר הסיק את בית המדרש למתפללים וללומדים. היא העירה את אחי הבכור וזירזה אותו להתארגן ליציאה. **לבשה היא** את המעיל הבודד ואת המגפיים, עטפה את אחי בשמיכות, ו**נשאתו על גבה** עד לביהמ"ד. הקור והשלג האריכו את הדרך הקצרה, לכדי חצי שעה ויותר. היא שבה הביתה והעירה את אחי השני. חזרה על המסע הקשה, ונשאתו לביהמ"ד על גבה השחות. קצת לאחר השעה 7 העירה אותי בקריאה עליזה 'קום לעבודת הבורא, הולכים לחיידר!' זינקתי בשאלה 'זכיתי

בחגלה? אלבש את המעיל? השיבה אמא 'אני שזכיתי! אני לובשת אותו!'. היא נלחמה בקור וברוח. רגליה נשרכו בהליכה השלישית הארוכה, אך נפשה אמיצה בקרבה! בעודי על גִּבָּה, עטוף בשמיכות, ונפשי קשורה בנפש אמי, לחשתי באוזנה 'אף אני אביא תלמידים לחיידר! בעצמי אקים חיידר! אמא! תראי ממני המון נחת!' את אבן הפינה לשיבה הניחה היא, אז על גבה...".

תּוֹרַת אִמָּךְ מחנכת להכיר במעלת התורה, לוותר למענה על תענוגות העולם, ולהעמידה בראש סולם הערכים. מחד אמרו חז"ל כי בזכות נשים צדקניות נגאלו אבותינו ממצרים (סוטה יא), ומאידך למדנו במדרשים (במדבר רבה י"ג, שיה"ש רבה ד', ועוד) שהגאולה היתה בשכר שלא שינו את שמם, לשונם ולבושם. רבותינו ביארו שהדברים עולים כאחד! הנשים הצדקניות הן הן ששימרו את גחלת היהדות, הקפידו שלא ישנו מאומה ממסורתנו, במצרים ובכל הדורות.

יש ביטוי 'המכשיר החשמלי היעיל ביותר במטבח זו האמא'. ויש מציאות שמקור ה'חשמל הרוחני', האנרגיה הנפשית, החשובה ביותר, זו האימא. דמעותיה וחיוכיה, מילותיה ומבטיה. תּוֹרַת אִמָּךְ לא ננטשת. שמורה לנצח.

בהצלחה בעבודת הקודש!

יחיאל מיכל מונדרוביץ'

123ymm@gmail.com